

Asia: VN/26120/2023-OM-100

Hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen tietosuojalainsäädännön rikkomuksista julkissektorilla

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit lakiehdotuksista:

Tietosuoja-asetuksen rekisterinpitäjää koskevat velvoitteet ovat sen luonteisia, että vastuuta on vaikea kohdistaa yksittäiseen viranhaltijaan, esim. sisäänrakennettu tietosuoja, osoitusvelvollisuus tietosuojasäädösten noudattamisesta organisaatiossa.

Se, että yksityinen sote-palveluntuottaja voi saada nykyisin seuraamusmaksun ja vastaavassa tilanteessa hyvinvointialue ei sitä saa, ei voida pitää yhdenvertaisena, etenkin huomioon ottaen tilanteet, joissa yksityinen palveluntuottaja tuottaa näitä palveluja hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueen tulisi joka tapauksessa sopimusten ja valvonnan kautta vastata lukuunsa toimivan palveluntuottajan toiminnan lainmukaisuudesta lukuunsa toteutettavassa toiminnassa.

Seuraamusten pitää olla tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Seuraamusmaksua tulee edeltää hallinnollinen ohjaus, eikä seuraamusmaksu saisi aiheuttaa organisaatiolle sellaisia seurauksia, jotka vain huonontaisivat palvelutuotantoa. Seuraamusmaksu voisi toimia kannusteena julkiselle sektorille varmistaa tietosuojalainsäädännön noudattamisessa ja näin parantaa rekisteröityjen tietosuojaa.

Satakunnan hyvinvointialue katsoo, että hallinnollista ohjausta ja viranomaisen valvontaa olisi syytä tehostaa. Pelotevaikutus voisi edistää julkisen rekisterinpitäjän oman tietosuojakypsyys ja vastuiden tarkastelua ja näin parantaisi tietosuojakäytäntöjä ja rekisteröidyn tietosuojan toteutumista.

2.1 Yleiset kommentit yksittäistä seuraamusmaksua koskevista vaikutuksista ja muista viranomaisvaikutuksista:

Seuraamusmaksua tulee edeltää hallinnollinen ohjaus, eikä seuraamusmaksu saisi aiheuttaa organisaatiolle sellaisia seurauksia, jotka huonontaisivat palvelutuotantoa.

Satakunnan hyvinvointialue katsoo, että sanktiot julkishallinnolle voivat olla suoraan pois niiden toimintamäärärahoista, ja budjettiongelmat voivat edelleen aiheuttaa ongelmia palvelunlaatuun ja sen riittävyteen. Esimerkkinä tilanne, jossa julkisen toimijan tulisi sopeuttaa menotasoaan sanktion vuoksi esim. resurssien vähentämisellä, voi tämä taas johtaa käsittelyaikojen pidentymiseen.

Kuitenkin hyvinvointialue katsoo, että seuraamusmaksu voisi toimia kannusteena julkiselle sektorille varmistaa tietosuojalainsäädännön noudattamisessa ja näin parantaa rekisteröityjen tietosuojaa.

2.2 Tunnistattekko muita kuin esitysluonnoksessa käsiteltyjä tilanteita, joissa seuraamusmaksua ei olisi mahdollista kohdistaa rekisterinpitäjänä (tai henkilötietojen käsitelijänä) toimivan viranomaisen tai julkishallinnon elimen toimintamenoihin tai muutoin suoraan kyseiselle viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle, ja mistä syystä se ei ole mahdollista?

Satakunnan hyvinvointialue katsoo, että seuraamusmaksua hyvinvointialueelle määrättäessä tulisi ottaa huomioon maksun vaikutukset hyvinvointialueen palveluiden tuottamiseen sekä huolehtia siitä, ettei maksu vaarantaisi hyvinvointialueen edellytyksiä vastata lakisääteisten tehtäviensä hoitamisesta.

2.3 Tunnistattekko oman budjetinne, määrärahojenne tai muun rahoituksenne käyttämisen valossa muita huomioitavia näkökohtia, joita voi liittyä yksittäiseen viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle määrättävään seuraamusmaksuun?

Satakunnan hyvinvointialue katsoo, ettei seuraamusmaksun määrääminen saa johtaa lakisääteisten tehtävien estymiseen tai häiriöön.

2.4 Täydennysehdotukset ja kommentit tietoyhteiskuntavaikutuksia koskeviin arvioihin:

-

2.5 Muut kommentit ehdotetun sääntelyn vaikutuksista:

Satakunnan hyvinvointialue katsoo, että sääntelyn vaikutuksena valvova viranomainen asemoituisi aikaisempaa enemmän jälkikäteistä valvontaa suorittavaksi seuraamuskollegioksi. Satakunnan hyvinvointialue katsoo, että pääpainon tulisi sen sijaan olla ennaltaehkäisyssä ja toivoisi valvovalta viranomaiselta aktiivisempaa otetta ohjeistuksiin koskien tietosuoja-asetusta ja muuta tietosuojalainsäädäntöä.

Säädösmuutokset voivat vaatia tietojärjestelmiin muutoksia, joita voidaan joutua kustannussyistä lykkäämään, tai järjestelmätoimittajat toteuttavat näitä viiveellä. Seuraamusmaksun välillisenä vaikutuksena tulisi tarve tarkistaa tietosuojaa, tietoturvaa ja yleensä tiedonhallintaa koskevia ohjeita sekä tarkentaa organisaation johdon velvoitteita ja henkilöstön osaamista.

Tietosuojavastaava katsoo, että lainmuutoksilla ja seuraamusmaksulla olisi tietosuojaa edistävää ja myönteistä vaikutusta organisaatioissa ja tietosuojavastaava tulisi myös organisaatioissa paremmin kuulluksi.

3. Muut huomiot (tai lausuntonne) esitysluonnoksesta:

Huomioisimme, että jo nykyisen sääntelyn puitteissa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta vahinkoa kärsineellä on mahdollisuus vaatia rahallista vahingonkorvausta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta.

Mäkiranta Tero
Satakunnan hyvinvointialue

Lilja Susanna
Satakunnan hyvinvointialue